

Miljökvalitetsmål väl kända av miljörevisorer men inte självklara hos myndigheter

En enkät vid MIS höstmöte i november förra året visar att de nationella miljökvalitetsmålen är väl kända av MIS medlemmar och att de flesta kan koppla dem till sitt dagliga miljöarbete.

Vid statliga myndigheter är det inte lika självklart. Där finns en otydlighet i kraven och oklara definitioner på begreppet revision.

Statliga myndigheter behöver lyfta blicken och fundera på sina egna möjligheter att påverka arbetet med att nå de nationella miljökvalitetsmålen.

Det konstaterar Lina Engström, student vid Centrum för Tvärvetenskaplig Forskning på Stockholms Universitet, i en helt färsk magisteruppsats.

Sid 2 - 3

Alla vill vara “miljöduktiga”

***Ekonomiska revisorer
stöttar företagens
miljöarbete***

– Alla företag vill vara ”miljöduktiga”, men helst utan att det kostar något, säger Gunilla Sandström, projektledare för MER, miljöengagerade revisorer. Vi vill visa företagen hur de kan spara pengar genom att tänka rätt när det gäller miljö.

MER utbildar nu godkända och auktoriserade revisorer för att de ska kunna hjälpa företagen att påverka sina kostnader för godstransporter, tjänsteresor och energi.

De ekonomiska revisorerna, miljörevisorererna och företagens ekonomichefer kan stötta varandra.

Sid 4

MIS årsmöte 21 mars

MIS årsmöte hålls i år hos PEAB i Solna redan i mars.

På programmet, förutom årsmötesförhandlingar, finns bland annat information om BASTA och SIS tolkningsgrupp för ISO 14001.

Detaljerat program kommer inom kort, men boka redan nu in den 21 mars.

Vi informerar vad
som är på gång inom
vår förening

Styrelsemöten 2007

13 mars

Årsmöte 2007

Hålls den 21 mars, kl 10 30 - 16 00 hos
PEAB i Solna. Inbjudan med detaljer
kommer inom de närmaste dagarna.

Utbildning

"Lagstiftning och kontroll av lagefterlevnad"
Ett samarrangemang av Swetic Ag3 där
MIS kommer att medverka.
21 maj i Stockholm
28 maj i Göteborg
Inbjudan kommer inom kort.

Nätverk

Inga nätverksträffar är för närvarande
planerade.
På MIS hemsida kan du hitta senaste nytt
om när nätverksträffar planeras i din region.

Nya medlemmar

Hanna Ershytt, Malmö stad, Malmö

www.mis.a.se

MIS hemsida har nu uppdaterats. Du hittar
en rad nyheter på hemsidan, bland annat
finns nu en sida med FAQ-frågor. På MIS
hemsida hittar du alltid senaste nytt från
föreningen.

Chatsida för MIS-medlemmar

Nu får MIS medlemmar en helt ny möjlighet
att chatta direkt med varandra. På
[http://groups.yahoo.com/group/
miljorevisorer/](http://groups.yahoo.com/group/miljorevisorer/)
kan du diskutera stort som smått om
miljörevision. Ulf P Andersson i MIS styrelse
har lagt upp sidan. För att kunna chatta
behöver du ha en yahoo-identitet. Får du
problem kan du vända dig direkt till Ulf så
lägger han in dig. Honom når du på
ulf.andersson@gu.se
Välkommen!

Förlängning av

MIS-godkänd miljörevisor

MIS har nyligen skickat ut brev till alla MIS-
godkända miljörevisor vars intyg har eller
håller på att gå ut. Flera har också redan
hört av sig för att få förnya sina intyg och
behålla kvalitetsstämpeln MIS-godkänd
miljörevisor.

Årsmöte 21 mars

Boka in den 21 mars för MIS årsmöte. Vi träffas i år på PEAB:s kontor
i Solna och räknar med att hålla på från kl 10 30 - ca 16 00.

Kl 10 30 börjar årsmötesförhandlingarna. Vi får under
eftermiddagen veta mer om PEAB:s miljöarbete och dessutom en
presentation av BASTA-projektet som handlar om avveckling av
farliga ämnen i byggbranschen.

På programmet finns också information från SIS tolkningsgrupp
för ISO 14001, en tolkningsövning och ett arbete om MIS fyra
fokusområden.

Inbjudan med detaljprogram kommer inom kort.

Nationella miljömål väl kända av miljörevisorer

**MIS medlemmar känner väl till Sveriges
16 nationella miljökvalitetsmål och
kopplar samman dem med sitt dagliga
arbete. Det visar den snabbenkät som
gjordes vid MIS höstmöte i november.**

Enkäten vid höstmötet var en test inför en
större undersökning som ska göras under
våren. Den undersökningen ska vända sig
till alla typer av företag och organisationer
och ge svar på frågan om miljö och affärer
kan samspela.

– De nationella miljökvalitetsmålen ska
vara utgångspunkten i den undersökningen,
förklarar Richard Almgren, Green Business,
en av dem som fått i uppdrag av NUTEK
att göra undersökningen. Resultatet ska
sedan ligga till grund för en beskrivande
text med tips på hur arbetet i företagen
med miljöhänsyn och affärsverksamheten
kan samspela. Ett kommande steg är
också att söka upp grupper av företag med
materialet.

Enkätfrågorna handlar bland annat om var
man fått information om miljökvalitetsmålen,
vilka miljömål som anses ha störst
betydelse i revisorns arbete och hur de
kopplas till företagets miljöledningssystem.

Kunskapen om miljökvalitetsmålen och
kopplingen till företagen och det dagliga
arbetet var stor bland miljörevisorerna.
Richard Almgren är inte förvånad.

– MIS medlemmar är väl insatta i
frågorna. Jag hade möjligen väntat
mig att några miljömål skulle vara mer

– MIS medlemmar är väl insatta i de
nationella miljömålen, säger Richard
Almgren.

dominerande, men de flesta verkar jobba
med hela skalan av miljökvalitetsmål.

Två "testenkäter" har gjorts inför den
större undersökningen. Den andra vände
sig till en mindre grupp företag och
besvarades inte alltid av miljörevisorer. Där
vara kunskapsnivån också lägre.

– För oss är det viktigt med båda de
här testerna, säger Richard Almgren. Den
enkät som gick till företagen visar att vi
måste tänka till kring frågeformuleringarna.
Vi måste se till att frågorna är så tydliga
att även de som inte är insatta ska kunna
förstå dem.

Den stora undersökningen ska gå ut till ett
stort antal företag och organisationer under
våren. Resultaten kommer att presenteras
på MIS hemsida och MISsivnet senare under
året.

Revision bör kopplas till nationella miljö kvalitetsmål hos statliga myndigheter

ISO 14001 är en viktig drivkraft

Miljöledningssystemen finns där, alla anser att revision är viktigt, men alla gör inte regelbundna revisioner. Otydliga krav, definitionsproblem och svårigheter att mäta ständiga förbättringar kan vara några förklaringar.

I en helt färsk magisteruppsats visar Lina Engström, student vid Centrum för Tvärvetenskaplig Forskning på Stockholms Universitet, att det brister i myndigheternas interna miljörevisioner.

Regeringen beslutade 1996 att statliga myndigheter skulle införa miljöledningssystem. Tanken är att myndigheterna ska vara föredömen i arbetet att nå en ekologiskt hållbar utveckling.

Miljöledningssystemen ska vara ett verktyg för myndigheterna i arbetet med att uppnå de nationella miljömålen. 240 myndigheter har infört miljöledningssystem, ett tiotal har också certifierat sig. Men bara 20 procent av myndigheterna reviderar sina system.

Ett problem kan vara att definiera vad man menar med revision och att man uppfattar kravet på revision som otydligt. Ett annat kan vara att man inte förstått frågorna i de rapporter som lämnas in till den sammanhållande myndigheten Naturvårdsverket, menar Lina Engström.

– Men framför allt behöver de tydliga yttre krav på revision för att se någon mening med att revidera sina system. Alla myndigheter kopplar inte sina egna miljöledningssystem till de nationella miljö kvalitetsmålen, säger hon.

Lina Engström, högskoleingenjör i kemiteknik med magisterexamen i miljöledning och miljörevision, har gjort en kvalitativ studie av nio myndigheter, som till Naturvårdsverket redovisat att de gjort revisioner under 2005. Tre av dem har miljö

Mer om Sveriges miljö kvalitetsmål finns på www.naturvardsverket.se

som kärnverksamhet och är ISO 14001-certifierade och de reviderar sina system enligt standarden. Två av dem är också ansvariga för varsitt nationellt miljömål.

Certifiering kan vara drivkraft

Framgångsfaktorer är framför allt yttre krav på revision, engagemang hos personalen och intresserad ledning på myndigheten och hos det departement som styr myndighetens arbete.

– ISO-certifiering är en viktig yttre drivkraft för att myndigheterna ska göra interna revisioner, konstaterar Lina Engström. Drivkraften kan också vara kundkrav eller ett tydligt uppdrag i myndighetens regleringsbrev.

Lina Engström menar att myndigheterna måste integrera miljöledningssystemen i sin verksamhet för att se sin indirekta miljöpåverkan. Exportkreditnämnden, som garanterar svenska exportföretags betalningsrisk, är ett exempel på en myndighet som lyckats med det.

– De är inte ISO-certifierade, men de har

ett helhetstänkande i sin verksamhet där miljö finns med som en viktig faktor i deras riskbedömningar av företag. De har stor indirekt påverkan på företagens miljöarbete.

Lyft blicken

För att myndigheterna ska bli det föredöme som regeringen vill, tror Lina Engström att miljöledningssystemen måste kopplas ihop med de nationella miljö kvalitetsmålen.

– Myndigheterna måste lyfta blicken och se sin egen möjlighet att påverka. De måste hitta drivkrafterna i sitt miljöarbete, lära sig mer om hur miljöledningssystemen ska revideras, effektiviseras och utvärderas.

– De måste också lägga mer krut på att hitta bra indikatorer för att se sin egen påverkan. De myndigheter som inte är certifierade ser svårigheter i att mäta sin miljöpåverkan, säger Lina Engström.

Naturvårdsverket har skapat ett internt nätverk för att myndigheterna ska kunna lära av varandra och på sikt kanske också revidera varandra. 29 myndigheter ingår idag i nätverket.

Fakta

Enligt ett regeringsbeslut 2005 ska statliga myndigheter varje år redovisa hur de arbetar med miljöledningssystem till sina respektive departement och till Naturvårdsverket.

I redovisningen ska bland annat uppgifter om ständiga förbättringar, miljömål, miljöutredningar och miljöeffekter finnas med.

Magisteruppsatsen "Revision av miljöledningssystemen i statliga myndigheter – utvärdering av ett verktyg i det systematiska miljöarbetet", finns på: www.ctm.su.se/index.php?group_ID=919

Syftet med uppsatsen var att undersöka vad myndigheterna lägger in i begreppet miljörevision, vilka drivkrafter och hinder

som finns för att göra revision och hur de använder miljöledningssystemen för att mäta ständiga förbättringar.

De nio myndigheter som studerades var: SGU, NUTEK, Skogsstyrelsen, Naturhistoriska riksmuseet, SMHI, VTI, EKN, BKM och Sametinget.

Ekonomiska revisorer stöttar företagens miljöarbete

Vad betyder egentligen uttrycket "personer som utför uppgifter på organisationens uppdrag"?

Med hänsyn till att några av de betydande miljöaspekterna kan påverkas av andra personer än dem som är anställda inom organisationen, har ISO 14001:2004 utvidgats till att omfatta personer "som arbetar på organisationens uppdrag".

Kravet innebär att inte bara direkt anställda berörs utan också de som utför uppgifter på dess vägnar. Det kan innebära ägare som arbetar för företaget, men inte är anställda i legal mening, tillfällig personal, personal som rekryteras tillfälligt från rekryteringsföretag och som i formell mening är anställda av rekryteringsföretaget men i reell mening arbetar för den aktuella organisationen.

Det kan också innefatta entreprenörer och leverantörer även om det inte är en huvudregel.

Innebörden av texten är alltså att organisationen kan behöva inkludera fler än de direkt anställda för att utbilda och utveckla medarbetare i miljöledningssystemet. Syftet är att säkerställa att de känner till vad som krävs med avseende på miljöledningssystemet och har nödvändig kunskap, färdighet och kompetens för att kunna utföra sitt arbete och tillämpa systemet.

De frågor som bör ställas vid identifieringen är följande:

- Har organisationen tillräckligt inflytande över dessa personer?
- Kan deras handlingar inom miljöområdet påverka organisationens betydande miljöaspekter, legala ansvar och anseende?

Källa: SIS Tolkningsgrupp för ISO 14001.

Fler tolkningsfrågor finns på:

www.sis.se

Nu engagerar sig de godkända och auktoriserade revisorerna i företagens miljöarbete. Med utgångspunkt i företagens ekonomiska redovisningar hjälper de företagen att spara pengar och räkna på miljöförbättrande åtgärder.

– Vi visar företagen att det finns pengar att tjäna genom bra miljöarbete, säger Gunilla Sandström, projektledare för MER (Miljöengagerade revisorer).

En ny internationell revisionsstandard ger nu de ekonomiska revisorerna i uppdrag att granska företagets kostnader ur ett miljöperspektiv. Gunilla Sandström menar att företagen ofta har stort förtroende för sina ekonomiska revisorer och att de därför har stora möjligheter att påverka företagen.

– Alla företag vill vara "miljöduktiga", men helst utan att det kostar något, säger Gunilla Sandström. Vi vill visa dem hur de kan spara pengar genom att tänka rätt när det gäller miljö.

Gunilla Sandström är en av dem som utvecklat ett verktyg som ska hjälpa företagen att minska sina kostnader för gods, resor och energi. Grundtanken är att den ekonomiska revisorn ska ställa några extra frågor med miljöfokus när de går igenom företagets ekonomi. De kan till exempel föreslå en tydligare kontering av transportkostnader. Då blir det enklare för företagen att se var de stora kostnaderna ligger och vad de kan förändra och förbättra.

– Vi utbildar ekonomiska revisorer i miljö, klimat, gods och logistik, förklarar Gunilla

– Alla vill vara miljöduktiga, säger Gunilla Sandström, projektledare för MER.

Sandström, som menar att verktyget är en möjlighet för revisorerna att erbjuda företagen en extra tjänst.

Hon tror också det kan underlätta arbetet för miljörevisorer när företagen ser att det finns pengar att tjäna på bra miljöarbete.

– Miljörevisorerna kan hitta allierade i företagets ekonomichefer när de får upp ögonen på besparingsmöjligheterna.

MER startade 2004 som ett projekt i Västra Götaland. FAR/SRS äger projektet som idag finansieras av bland annat Vägverket och Naturvårdsverket. MER erbjuder utbildning och sitt särskilda verktyg för godkända och auktoriserade ekonomiska revisorer. Intresserade miljörevisorer har också möjlighet att utbilda sig.

Mer om MER finns på www.merverkan.se

Medlemsblad för föreningen Miljörevisorer i Sverige

Ansvarig utgivare: Torbjörn Brorson, ordf. MIS
Tel: 0708 - 13 12 14
e-post: torbjorn@brorson.pp.se

Redaktör: Gunilla Schönning, Schönskrift
Tel: 08 - 580 150 91
e-post: gunilla.schonning@schonskrift.se

Redaktionsråd: Torbjörn Brorson, som ovan, Anna Linusson, Stockholms Läns Landsting, tel: 08 - 737 43 54, anna.linusson@sl.se, Lena Seger, Chemilex, tel: 08 - 532 532 93, lena.seger@telia.com

Föreningens adress:
MIS c/o Kemi & Miljökonserterna, Holländaregatan 11,
111 36 Stockholm
Tel 08-789 04 30
e-post: info@mis.a.se

Föreningens plusgiro: 41 77 887 - 9

MIS hemsida: www.mis.a.se

Har du tips och förslag på vad du vill att vi ska ta upp i vårt medlemsblad? Hör av dig till redaktören eller någon i redaktionsrådet.